

misliti in doseči, da bi zaigral n. pr. le 1, 2, 3 gld. i. t. d.? Ne, in če bi se tudi posebno „nizko“ igralo in bi dotičnik bil najboljši igralec! Če ne dobiva „dobrih“ kvart, bo izgubival in sicer toliko, da mu nikakor ne bo moči vedeti ali proračuniti, kolika bo končna izguca, ko bode vseh 100 iger konec!

Enako je tudi pri mnogih drugih igrah, katere se ne vtevajo med „hazardne“.

Sicer pa tudi način igranja igre „mauscheln“ ni tak, da bi se zamoglo reči, da uspeh „zavisi“ od same sreče. Vsak, kateremu je ta igra znana, bo pritrdil, da je baš pri tej igri mnogo ležeče na igralcu. Previdnega igralca bo težko ali celo ne doletela kaka posebna škoda. Lahkomiselni igralec pa seveda pride pri tej kakor tudi pri drugih igrah s časom na izgubo.

Ponavljam: Igre „mauscheln“ ni šteti k „hazardnim“, ker si vsak igralec že v začetku igre lahko proračuni, kolika bo njegova izguba v najslabšem slučaju, in ker tudi način igre ni tak, da bi se zamoglo reči, da njen uspeh „zavisi od same sreče“.

K—l.

Beležništvo na Francoskem.

Studija odvetnika dr. Vlad. Pappafave.

(Konec.)

Drugi ukaz (z dne 2. februarija 1890) določuje pravila glede odnošajev med beležnikom in depositno blagajnico, namreč 1.) o vplačilih v blagajnico, 2.) o povračilih vplačil iz blagajnice in 3.) o tekočem računu beležnika pri blagajnici.

1.) Vplačilo vrši se (kakor se je preje omenilo) v Parizu pri glavni blagajnici (caisse générale), in v posameznih okrajih pri glavni blagajnici onega kraja, na katerem se nahaja ravno bivališče beležnikovo. Vsako vplačilo mora biti prevedeno s poročilom polagatelja, v katerem mora biti naznačen izvor vplačila; predsednik blagajnice odpošlje to poročilo disciplinarni komori, med tem ko izdaja blagajnica se svoje strani polagajočemu beležniku potrdilo za položeno svoto.

2.) Povračilo vplačil vrši se vsled predidóče rekvizijske prošnje, katera mora biti dostavljena blagajnici najmanj

pet dni pred istinitim povračilom. Istinito povračilo od strani predstojnika blagajnice vrši se na pokaz izplačilnega pooblastila od strani beležnika, toda on ali njegov odposlanec mora izročiti blagajnici dotično potrdilo.

Da se ta povračilna izplačila tembolje uredé, pa tudi radi kontrole, vroči se beležniku knjižica, katere pojedine strani so razpredeljene na tri dele, in sicer: 1.) juksta, to je oni del, kateri ostane v knjižici, kadar se listek iz nje iztrga (*la souche*); 2.) preje navedeno izplačilno pooblastilo (*autorisation de paiement*); 3.) horizontalni, v dva dela razpredeljeni talon. Vsi trije deli morajo biti prevideni s tekočim številom, z imenom beležnika in številom njegovega tekočega računa pri depositni blagajnici. Razun tega ima prvi del (*la souche*) ponavljanje v pooblastilu navedenih podatkov, in na njem je udarjen pečat disciplinarne komore. Izplačilno pooblastilo ima samo izjavo, da se izplačilo vrši na roke osebe, omenjene v prošnji. Tretji del (talon) predeljen je horizontalno; na prvi polovici je izjava (*avis*), da bode beležnik osebno ali njegov odposlanec denar prejel. Drugi del (*bulletin du retrait*) ima napisan datum prošnje in znesek dotične prošnje. Oba ta dva dela morata se v navedenem roku s prošnjo dostaviti blagajnici, katera drugi del odtrga ter ga da na razpolago disciplinarne komore. Izplačilno pooblastilo izgubi, ako se 30 dni potem, ko je dospela prošnja k blagajnici, ne predloži, svojo veljavo ter se potem prvi del talona vrne beležniku.

3.) Tekoči račun. Za vsakega beležnika obstoji za polžbe pri blagajnici s stalnim številom tekoči račun, o katerem se koncem vsacega leta (dne 31. decembra) napravi obračun ter se preračunajo obresti od glavnice. Blagajnica zavezana je, da prva dva meseca vsacega leta dostavi beležniku izpisek iz tega tekočega računa. Drugo glede tekočega računa se je že preje povedalo.

V veljavo stopil je ta ukaz 1. julija 1890.

Nove naredbe, kakor so preje navedene, prinesle so koristne melioracije v izvrševanje beležniških nalog; akoravno je bilo morda presmelo pričakovati, da bodo njihovi predpisi, tudi ako bi se najstrožje izvrševali, preprečili vse zlorabe, o kojih se je javno mnenje pritoževalo, zlorabe, katere se niso niti mogle slutiti pred sto leti, pri ekonomskem položaju in povsem drugačnih navadah, kakor današnjih, se je vendar njih število znatno zmanj-

šalo, in francosko beležništvo mora vlado zahvaliti, da je s strogi ali potrebnimi predpisi poskusila, zopet uveljaviti pri domačem notarjatu čestite tradicije one ustanove in da je vzela v obrambo staro in slavno ime te važne korporacije.

Vendar ni dolgo trajalo, da so se čuli pri občem odobravanju, neki vgovori, in sicer ponekod jako ostri vgovori proti novim naredbam.

V prvi vrsti, na primer, da so nova pravila slaba radi tega, ker se dvomi, da bi mogel ukaz z dne 30. januarja 1890, proglašen proti predpisom člena 50. ventoškega zakona v obliki pravilnika javne uprave, zakonito beležnikom naložiti nove dolžnosti, katere smo našteali, in katere so bile popolnoma neznane ventoškemu zakonu, ne da bi tedajni zakonodavec za to pooblastil eksekutivne oblasti, katera je bila edino pooblaščenca, da organizuje komore, „katerim naj bi bil poverjen nalog, da vzdržujejo notranjo disciplino.“

Pri tem se mora priznati, da je državno oblastvo zapazilo z jednim samim, sicer jako omejenim pogledom bolezni, za katero hira beležniška ustanova, ker nikakor ni prišla na pomoč poljedelski krizi, in velikim napakam, katere so se opažale na odredbah za postavitev v službo teh javnih uradnikov in za njihovo profesionalno izobraževanje, kakor se tudi ni trudila, da bi ustanovila beležniški tarif, katera potreba se je posebno pokazala,¹⁾ napake, katere bi se na primer odstranile, da je v francoskem beležništvu za te predmete uvedena obča in izbrana enketa.

Z jedno besedo priznati se mora, da so navedene naredbe odgovarjale več kakor jedni manifestaciji javnega mnenja, in da so odpravile preje znake zla, nego pa samo zlo.

¹⁾ Dandanes je po podatkih gosp. Fournier-a (*Revue politique et Parlementaire*, II., št. 10, str. 72) v Parizu in departementih 8910 beležnikov. Mnogo jih je, a pred vsem so slabo razdeljeni. Mali kmetiški uradi morajo se združiti v velike; oni ne morejo doprinasati svojim imejteljem niti toliko, kolikor potrebujejo, da se pošteno preživé.

Kakor je opomnil Favard de Langlad, ne bode se noben čin samosvestno obnašal, ako onemu, kateri ga izvršuje, ni osigurano prilično preživljenje za sebe in družino. Kar se tiče publike bilo bi bolje, da se nekoliko potruzi, da sebi najde vredne in čestite beležnike ali, da jih nekoliko časa tudi pogrēša, nego da ima na izber nekoliko, katere malovrednost kmalu zapelje v slabo življenje in siromašnost.

To je nekako tako, pravi umestno gosp. Bauby, kakor če bi v terapeutiki zdravnik zadovoljil se, da obrača svojo pozornost na znake rane kake organske bolezni, mesto da ob enem prične tudi zdraviti bolezen v korenini. Kaj bi se v tem slučaju zgodilo? Bolniki mogli bi slučajno za nekoliko časa okrevati, leči na drugo stran, toda ker se za zlo ni našlo zdravila v krvi, moralo bi se vedno bati, da se bolezen za nekoliko časa zopet ne povrne in sicer še z večjo močjo.

Priznati se mora toraj, da omenjene naredbe pri vseh svojih dobrih straneh nimajo v sebi končne rešitve beležniškega vprašanja na Francoskem, in da se morejo jedino smatrati kot hvalevreden poskus potrebnih reform.

Radi tega, in da bi se pričela proučavanja o tem, po kateri poti bi bilo treba hoditi, da se čim bolje odpravijo vse zlorabe, z jedno besedo, da se zakone dovede v sklad z mnogimi premembami, katere so se izvršile v vseh pravcih, in da se razvijejo vse rane, katere je zadal čas, sploh vsem ljudskim ustanovam, da se to doseže, pričela se je iznova živahna akcija, katere se je sedaj poprijela tudi vladina intervencija.

Beležništvu je pred vsem na srcu ona agitacija in ni čakalo, da bi je drugi, manj poklicani, v tem prehiteli, ampak je samo takoj stopilo na torišče ter skušalo po inicijativi posameznikov in po skupni inicijativi doseči, da čim več stori za končno dosego omenjene reforme.

Ti naporu imeli so ob enem ta uspeh, da so dali povod množini predlogov, in dosegli pred vsem, da se beležniško vprašanje znatno pospeši, tako da bode, mi smo o tem uverjeni, skoro dočakalo, da se more uspešno vzeti v pretres po zakonodavstvu.

Ako se ozremo na vse ono, kar je bilo obelodanjeno ali predlagano od strani pisateljev, beležnikov, pravnikov in poslancev, ako upoštevamo razne nazore o vprašavni reformi, kakor se morejo spoznavati iz manifestacij javnega menenja, dospemo

Takega duha navzet je ventoški zakon; a priznati se mora, pravi Fournier l. c., da se vlada tega zakona poslužuje, kolikor je v njeni moči. Od l. 1875. do l. 1879. odpravila je 64 kmetiških beležniških uradov, a od l. 1880. do l. 1893. izvršilo se je zopet do 201 odprave. Toda vladina dobra volja najde čestokrat zakonito oviro, katere se ne more premostiti, to je čl. 31. ventoškega zakona, kateri zahteva, da sta nameščena najmanj dva, ali največ pet beležnikov, v vsakem sodnem okraju.

do uverjenja, da se je doseglo več kakor molčeč sporazum o vseh važnih in bistvenih točkah.

Nam se zdi, da te točke na to merijo: 1.) odpravijo naj se vsi uradi, kateri ne morejo zadoščati najnujnejšim potrebam dotičnih imejiteljev. V vsakem okraju nameščen bodi po jeden beležnik. Beležniki ne bodejo več razdeljeni v nekoliko kategorij, oni morajo biti primorani, da vrše svoj urad v obsegu onega področja, kjer imajo svoje sedišče. 2.) Da se ustanovi pridobi boljše osoblje, morajo se izkazati kandidati za beležniška mesta z diplomo dovršenih pravnih studij. 3.) Ustanovi naj se samo jedna disciplinarna komora za vsako okrožje. Delovanje disciplinarnih komor naj se razširi in utrdi tako, da se njih ugled poveča, in da postane strožje nadzorovanje nad upravo in računovodstvom beležnikov. 4.) Ustanovi naj se zakoniti tarif za beležniški honorar, katerega naj odmeri vzklicno sodišče, ko je zaslišalo disciplinarne komore in podrejena sodišča.

Mi smo trdno prepričani, da bodo razne melioracije, katere so se predložile, blagotvorno delovale na beležništvo na Francoskem ter da bodo zmanjšale v obili meri število propalih beležnikov, in pred vsem vzele vsako pretvezo bodočim prestopnikom, ker bodo pri mnogih dragocenih garancijah, s katerimi bode odslej obdarovana institucija, njeni člani bolj obvarovani proti nečistim strastim in skušnjavam, ter bodo odločneje obrnili svojo pozornost na izvrševanje svojih dolžnostij, kakor tudi na čuvanje častnih tradicij, s katerimi so se njihovi predniki pred svetom odlikovali.

Mi smo dalje prepričani, da je beležniški instituciji na Francoskem namenjeno še mnogo ponosnih dnij. Na ta način obnovljena, ojačena in pomlajena, zadobi skoro poleg ugleda in zaupanja naroda nekdanje svoje odlično mesto v društvu. Tedaj prevzame z novim sijajem iznova ono blagotvorno in pomirljivo misijo, kateri se ni bilo treba nobenemu njenemu članu otujiti, in bode tem odločneje in obilneje, kakor kedaj pripomaga za vzdrževanje družbenega življenja in bode varovala slogo in jedinstvo med državljani ter bode povzdignila materialno blagostanje na zemlji in ž njim združeno širenje narodnega bogastva.

